

Reactie internetconsultatie “Stimuleringsmaatregel organische stofrijke meststoffen”

Datum: 14-1-2023
Auteur: Eric Stiphout
Kenmerk: U230167

De Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) heeft de stimuleringsmaatregel organische stofrijke meststoffen bestudeerd en besproken en de volgende reactie opgesteld. In deze reactie gaat POV in op een aantal specifieke aandachtspunten voor de varkenshouderij. Deze reactie is afgestemd met LTO Nederland en sluit hierop aan.

Aanleiding en achtergrond

Het ministerie van LNV is een internetconsultatie gestart voor de Stimuleringsmaatregel organische stofrijke meststoffen. Voor deze regeling wil Minister Adema de Uitvoeringsregeling meststoffenwet wijzigen en een maatregel uit het zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn implementeren.

Naast minder nitraatuitspoeling, bevat het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn ook maatregelen die bijdragen aan verbetering van de bodemkwaliteit. Daaronder valt het stimuleren van organische meststoffen. Door het invoeren van deze maatregel kunnen agrarische ondernemers meer organische stof aan de bodem toevoegen en hierdoor hun bodemkwaliteit verbeteren.

Het ministerie van LNV wil binnen de Uitvoeringsregeling meststoffenwet een differentiatie aanbrenge in de mate waarin bepaalde organische stofrijke meststoffen meetellen binnen de fosfaatgebruiksnorm. Het gebruik van deze meststoffen is niet verplicht. Bij deze meststoffen wordt gekeken naar de verhouding tussen effectieve organische stof en de gehalten aan fosfaat en stikstof in de meststof. Een organische stofrijke meststof kan meetellen voor 25%, 50%, of voor 75%.

Inhoudelijke reactie op de stimuleringsmaatregel

1. Eenduidige definitie organische stofrijke mest

Het is onduidelijk wat er wordt bedoeld met de term organische stofrijke mest. Er worden namelijk verschillende definities gehanteerd in o.a. het 7^e AP, Uitvoeringsregeling Meststoffenwet en in deze stimuleringsmaatregel. Dit zorgt voor verwarring. Soms staat er vaste, stapelbare mest of staat er meststoffen met een hoog gehalte aan organische stof of meststoffen met een hoog organische stofgehalte in de vorm van stro. Ook is het niet duidelijk wat de juiste verhouding van een hoog gehalte aan effectieve organische stof en nutriënten (stikstof en fosfaat) is in de ogen van LNV. Constateerend dat de voormalig minister van LNV in haar AP aanbiedingsbrieven van 26 november 2021 aan zowel de Eerste als Tweede Kamer de volgende paragraaf heeft opgenomen: *“Wel vind ik het van belang dat ondernemers zoveel mogelijk ruimte krijgen in de keuze voor het gebruik van organische stofrijke meststoffen, zoals ook in het hierboven genoemde onderzoek beschreven is. Dit sluit aan bij het 7e AP waarin ik extra ruimte geef binnen de fosfaatgebruiksruimte voor het gebruiken van organische stofrijke meststoffen en bodemverbeteraars.”*

De verschillen in de definities van organische storrijke mest, of organische stofrijke mest zorgen in hun huidige vorm voor onduidelijkheid over wel of geen inclusie van strooisels van andere organische herkomst. Een eenduidige definitie is nodig om veehouders die andere strooisels toepassen zoals o.a. hooi, vlas en zaagsel duidelijkheid te bieden over de richtlijnen waar zij aan moeten voldoen. Sluit hierin aan bij het advies van voormalig minister Schouten en geef zoveel mogelijk ruimte in de keuze voor het gebruik van de organische meststoffen. Het gaat uiteindelijk toch over het doel om meer organische stof aan de bodem toevoegen en hierdoor hun bodemkwaliteit verbeteren; waarom zou er dan beperkt worden op de keuze van organisch stofrijke meststoffen? Geef juist ruimte voor innovatie van deze producten en beperk dus niet de keuze opties van organisch stofrijke meststoffen. Het aandeel biobased grondstoffen is groeiende, en misschien komen daar ook wel mooie organisch stofrijke meststoffen uit, welke in de nabije toekomst gebruikt kunnen worden.

2. Beperking door voorgestelde minimum eis

De voorgestelde definitie binnen de Meststoffenwet is dat 90% van de dieren gehouden op het bedrijf gehuisvest moet zijn in een huisvestingssysteem waarbij de leefruimte voor 75% is ingestrooid met stro; zorgt vooreen beperking van het aanbod van organische stofrijke mest. Veel bedrijven niet kunnen voldoen aan deze 90% eis, enerzijds omdat ze nog in transitie zijn anderzijds omdat ze bepaalde diercategorieën houden op bijvoorbeeld stro of vlas. Het aanbod van organische stofrijke mest wordt beperkt door deze 90% eis tot mest van bedrijven die al een volledige transitie doorgemaakt hebben. Echter, bedrijven die nog bezig zijn met hun transformatie kunnen niet voldoen aan deze eis en ervaren hierdoor geen ondersteunende en bemoedigende overheid op dit punt. Juist voor een sector in transitie pleiten wij daarom voor het laten vervallen van deze minimum eis, zodat een groter aantal bedrijven kan voldoen aan deze maatregel. Dit zou ook goed zijn voor het vergroten van het aanbod OS-rijke mest.

3. Onderscheid tussen gangbaar en biologisch

In het gehele 7e AP wordt geen onderscheid gemaakt tussen stromest van verschillende diersoorten. Ook in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet is geen onderscheid tussen storrijke mest afkomstig uit een gangbare dan wel biologisch bedrijfsvoering voor rundvee, schapen, etc. Voor storrijke vaste varkensmest wordt echter in de voorgestelde maatregel een onderscheid gemaakt tussen gangbaar en biologisch: de gangbare bedrijfsvoering wordt uitgesloten en enkel een biologischebedrijfsvoering wordt geaccepteerd. Gelet op het gelijkheidsbeginsel is het niet wenselijk enkel en alleen bij één diersoort een onderscheid te maken tussen biologische en niet-biologische bedrijfsvoering. Voorstel is om dit onderscheid te laten vervallen. De sector is in transitie en in de “gangbare” varkenshouderij zijn er nieuwe bedrijfssystemen, waarbij er gebruikt wordt gemaakt van strooisel. Hierin zit veel diversiteit qua bedrijfssysteem en strooisel (o.a. vlas, zaagsel en stro).

Deze regeling wordt ingezet om bij te dragen aan verbetering van de bodemkwaliteit. Daaronder valt het stimuleren van organisch stofrijke meststoffen. Door het invoeren van deze maatregel kunnen agrarische ondernemers meer organische stof aan de bodem toevoegen en hierdoor ook hun bodemkwaliteit verbeteren. Om dit te bewerkstelligen hoeft geen onderscheid gemaakt te worden tussen biologische of gangbare bedrijfsvoering.

4. Fosfaattoestand en bemestingsnormen

Op de Nederlandse akkers en weilanden is er sprake van een neutrale fosfaatbalans (de afvoer via de oogst is nagenoeg gelijk aan de aanvoer via de bemesting). Er is geen sprake van een verhoging van fosfaatvoorraad in de bodem. Er zijn zelfs al plekken waar de fosfaatvoorraad daalt en er wordt gemijnd. De mestwetgeving is nu voornamelijk knellend op basis van de fosfaatsnormen. En deze zijn opgesteld in tijden van een enorm overschot. Maar nu wordt er afgestevend naar een tekort. Fosfaat is daarnaast ook nog eens eindig. Het

is wenselijk om de (fosfaat)bemestingsnormen bij te stellen en te verhogen. Dit draagt bij aan de kringlooplandbouwgedachte en de behoefte van bodem en gewas. Het gelijk houden van de fosfaatnormen zorgt ervoor dat in de fosfaatrijke gebieden weinig organische stofrijke meststoffen kunnen worden gebruikt en dat deze gronden juist worden gemijnd. Dit draagt niet bij aan de verbetering van de bodemgezondheid, bodemweerbaarheid en bodemgezondheid.

Tijdens de humificatie van organische stof zijn mineralen en stikstof nodig. Als het bodemleven wordt gevoed met veel organisch stofrijke meststoffen (hoge C/N verhouding) dan heeft het bodemleven extra stikstof nodig en zal deze onttrekken aan de bodem. Daarom is het van belang dat er voldoende stikstof in de bodem zit en/of wordt verstrekt om "organisch stofrijke meststoffen te verteren". Ook hiervoor is het wenselijk om de (stikstof)bemestingsnormen bij te stellen. Dit draagt bij aan de kringlooplandbouwgedachte en de behoefte van bodem en gewas.